

ZEMLJIŠTE-ORGANSKI UGLJENIK-KLIMA

ZNAČAJ ORGANSKOG UGLJENIKA U ZEMLJIŠTU

Organski ugljenik u zemljištu je presudan za zdravlje zemljišta, plodnost i ekosistemske usluge, uključujući proizvodnju hrane - čineći njegovo očuvanje i obnavljanje ključnim za održivi razvoj.

Organski ugljenik u zemljištu ima veliku ulogu u klimatskim promjenama, predstavljajući i pretnju i priliku da pomogne u ispunjavanju ciljeva Pariskog sporazuma¹. Prvi metar zemljišta širom sveta sadrži oko 1.417 gigatona (Gt) ugljenika - skoro dvostruku količinu koja je u našoj atmosferi i desetine puta veće nivoe čovekovih emisija svake godine. Na većim dubinama zemljište sadrži tri puta više ugljenika nego u atmosferi.

Čak i dok se naša klima menja, sa negativnim uticajima na poljoprivredu, poljoprivrednici će do 2050. godine morati da proizvedu do 60 % više hrane, jer se stanovništvo neprekidno povećava. Da bi se zadovoljile ove potrebe, zemljišta moraju biti što produktivnija. Zemljišta sa visokim sadržajem ugljenika će biti produktivnija i moći će bolje da filtriraju i prečišćavaju vodu. Voda uskladištena u zemlji služi kao izvor za 90 % svetske poljoprivredne proizvodnje i predstavlja oko 65 % sveže vode.

¹ Međunarodni klimatski sporazum potpisan na 21. zasedanju Konferencije stranaka (COP 21) Okvirne konvencije UN o promeni klime (UNFCCC) u Parizu 2015. godine

13.1.
Oснаžiti prilagodljivost i adaptivni kapacitet na rizike povezane sa klimatskim uslovima i prirodnim katastrofama u svim zemljama

13 AKCIJA ZA KLIMU

KAKO SE GUBI ORGANSKI UGLJENIK IZ ZEMLJIŠTA

Organski ugljenik u zemljištu je osetljiv na način upravljanja zemljištem. Loša praksa upravljanja zemljištem uzrokuje da zemljišta gube organsku materiju/ugljenik i oslobađaju gasove staklene baste.

- Degradacija jedne trećine svetskog zemljišta već je oslobodila u atmosferu do 78 Gt ugljenika.
- Krčenje šuma uzrokuje oko 25 % gubitka organskog ugljenika u zemljištu.
- Dublji slojevi zemljišta (sa uglavnom nižim sadržajem ugljenika) imaju ogroman potencijal za vezivanje ugljenika, jer mogu da uskladište do 760-1.520 Gt dodatnog ugljenika. Istraživanje se moraju usredsrediti na primenljivost upravljačkih praksi koje će da uskladište više ugljenika na veću dubinu.

Dalji trend opadanja zaliha organskog ugljenika u zemljištu omeo bi napore da se ograniči porast globalne temperature u ovom veku i tako izbegnu poplave, suše i drugi negativni uticaji klimatskih promena.

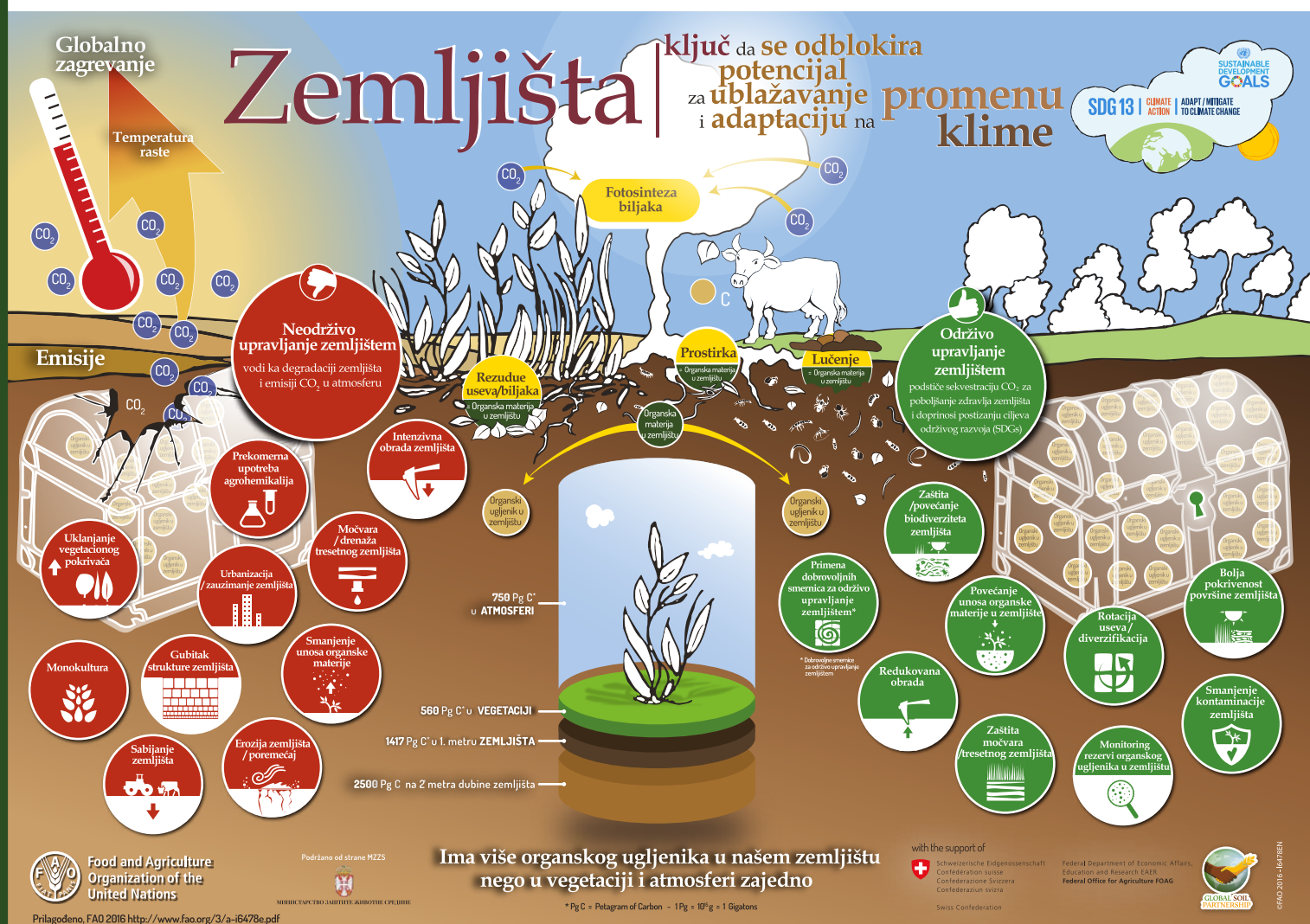
ŠTA MOŽEMO DA URADIMO?

Održivim upravljanjem zemljištem i sanacijom degradiranog zemljišta možemo ublažiti klimatske promene i poboljšati sigurnost hrane. Međutim, vezivanje organskog ugljenika u zemljištu je spor i reverzibilan proces. Dugoročno treba usvojiti prakse održivog upravljanja zemljištem. Dobrovoljne smernice za održivo upravljanje zemljištem predstavljaju sredstvo za vođenje takvog procesa i neophodno je da donosioci odluka podrže korisnike zemljišta da ih primene.

NEOPHODNE AKCIJE

- Merenje, mapiranje, praćenje i izveštavanje o promenama organskog ugljenika u zemljištu;
- Podsticanje sekvestracije-vezivanja organskog ugljenika u zemljištu za prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promena i neutralnost degradacije zemljišta;
- Održavanje / obnavljanje zaliha organskog ugljenika u zemljištu u osetljivim područjima².

²FAO, 2017

Projekat: "Uloga zemljišta u kruženju ugljenika i ublažavanju klimatskih promena", 2020.

Nosilac projekta: fea - Inicijativa za šumarstvo i životnu sredinu

Partneri: Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu i Institut za zemljište, Beograd

Opšti cilj projekta je podizanje svesti o značaju zemljišta u procesu kruženja ugljenika i ublažavanju klimatskih promena, kroz promociju održivog upravljanja, primenu dobrih poljoprivrednih praksi, sprečavanju daljeg procesa degradacije zemljišta i promovisanje integrisanog upravljanja i korišćenja zemljišta i razvoj kapaciteta.

Specifični cilj projekta je izrada studije "Uloga zemljišta u kruženju ugljenika i ublažavanju klimatskih promena".

